

FORRÁS

Merényi-Metzger Gábor

II. Apafi Mihály, Bethlen Katalin és Bethlen Miklós halálának anyakönyvi forrásai

II. Apafi Mihály választott erdélyi fejedelem és neje, Bethlen Katalin, valamint gróf Bethlen Miklós erdélyi kancellár életútja már jórészt ismert és feldolgozott. Bécsben bekövetkezett haláluk anyakönyvi forrásait azonban eddig senki nem kereste. Jómagam tehát arra vállalkoztam, hogy megtaláljam ezeket az eredeti dokumentumokat. Kutatásaimat siker koronázta, és így, az alábbi forrásközleményben publikálásra kerülhetnek nevezettek halotti- és temetési anyakönyvi bejegyzései.

II. Apafi Mihály halála és temetései

Egyes szakirodalmi források szerint II. Apafi Mihály római szent birodalmi herceg, volt erdélyi választott fejedelem Bécsben, 1713. február 1-jén hunyt el.¹ Mások viszont azt állítják, hogy Apafi 1713. február 8-án távozott az élők sorából.² És hogy melyik a kettő közül a helytálló időpont, arra a legautentikusabb nyomtatott forrás a korabeli – háromnaponta megjelenő – újság, a Wienerisches Diarium, melynek 1713. február 8-i számának címlapján azt olvashatjuk, hogy „*Nachdeme den 1. Dieses dahier Titl. Fürst Michael Apafi de Apanagyfalva, an der Lungtsucht, im 35. Jahr dessen Alters.*”³ Tehát apanagyfalvi Apafi Mihály herceg halála 1713. február 1-én következett be.

Halála után a volt fejedelem holtteste az almakeréki evangélikus templom sekrestyéjébe, 1790-ben az almakeréki evangélikus templom kriptájába, 1909-ben – miután Szádeczky Lajos történész-régész, többéves kutatás után, 1908-ban megtalálta az ő, felesége, Bethlen Katalin, valamint édesapja, I. Apafi Mihály és édesanyja, Bornemissza Anna földi maradványait – a

Merényi-Metzger Gábor (1969) – történész, PhD, Budapest, mmgr@freemail.hu

¹ Kovács Gergely István: *A két Apafi Mihály*. Bp. 2011. 92; Kristóf György: *II. Apafi Mihály fejedelem könyörgéses könyve*. Erdélyi Múzeum 1930. 59; Markó László: *A magyar állam főméltóságai Szent Istvántól napjainkig*. Bp. 2006. 93; Oborni Teréz: *Erdély fejedelmek*. Bp. 2002. 189; *Új Magyar Életrajzi Lexikon*. I. köt. Főszerk. Markó László. Bp. 2001 (a továbbiakban: ÚMÉL). 172. etc.

² Fallenbüchl Zoltán: *Magyarország főméltóságai. 1526–1848*. Bp. 1988. 79; Heckenast Gusztáv: *Ki kicsoda a Rákóczi-szabadságharcban?* Életrajzi adattár. Bp. 2005. 27. etc.

³ Wienerisches Diarium (a továbbiakban: WD), 1713. Nr. 993. 1.

kolozsvári Farkas utcai református templomba, 1910-ben a kolozsvári Magyar utcai református templomba és végül, 1942. november 23-án – ünnepélyes keretek között – ismét a Farkas utcai református templomba került.⁴ Több helyen is hibás szövegű sírfelirata szerint „ITT · VÁRJA · JÉZUSSÁT / [...] / II · APAFY⁵ · MIHÁLY / SZÜLETETT: 1665⁶ · MEGHALT: 1713 / [...]”.⁷ Az imént említett tények ellenére a fejedelem halálesete nincs bejegyezve sem az almakeréki evangélikus anyakönyvekbe,⁸ sem pedig a Kolozsvár-belvárosi református matrikulákba.⁹

Bethlen Katalin halála és temetése

A szakirodalmi források szerint II. Apafi Mihályné született Bethlen Katalin hercegné Bécsben, 1725. január 2-án hunyt el.¹⁰ És hogy mennyire helytálló ez a dátum, azt egy, Tarczali Zsigmondnak, a fejedelemné udvari főemberének 1725. január 3-án kelt leveléből tudhatjuk meg. Eszerint Bethlen Katalin „*Bécsben 1725 januárius 2-án délután 4 óra tájban végrendelkezés nélkül elhunyt*”.¹¹

Halála után az özvegy hercegné holtteste – a férjéhez hasonlóan – az almakeréki evangélikus templom sekrestyéjébe, 1790-ben az almakeréki evangélikus templom kriptájába, 1909-ben – miután Szádeczky Lajos történész-régész, többéves kutatás után, 1908-ban megtalálta az ő, férje, II. Apafi Mihály, valamint apósa, I. Apafi Mihály és anyósa, Bornemissza Anna földi maradványait – a kolozsvári Farkas utcai református templomba, 1910-ben a kolozsvári Magyar utcai református templomba és végül, 1942. november 23-án – ünnepélyes keretek között – ismét a Farkas utcai református templomba került.¹² A – több helyen is hibás szövegű – sírfelirata szerint „ITT · VÁRJA · JÉZUSSÁT / [...] / FELESÉGE: BETHLEN · KATA / SZÜLETETT: 166.¹³ · MEGHALT: 1724¹⁴ / [...]”.¹⁵ Az imént említett tények ellenére – a férjéhez hasonlóan – Bethlen Katalin halálesete sincs bejegyezve sem az almakeréki evangélikus anyakönyvekbe,¹⁶ sem pedig a Kolozsvár-belvárosi református matrikulákba.¹⁷

⁴ II. Apafi Mihály temetéseiről lásd Csorba Dávid – Mikó Gyula: *Apafi Mihály fejedelem temetése*. Bp. 2014. 18; Entz Géza–Kovács András: *A kolozsvári Farkas utcai templom címere*. Bp.-Kvár 1996. 29–30; Lukinich Imre: *A bethleni gróf Bethlen család története*. Bp. 1927. 550; Sas Péter: *Az Apafi fejedelmek síremléke*. Keresztény Szó, 1992. 9. sz. 27; Szádeczky Lajos: *Az Apafiak sírboltja és hamvai*. I. közl. Századok 1909. 195–196; V. M.: *A két Apafi temetése*. Erdélyi Múzeum 1942. 587–588. etc.

⁵ Helyesebben: Apafi.

⁶ Helyesebben: 1676.

⁷ Entz–Kovács: *i. m.* 89; Jakab Albert Zsolt: *Ez a kő tétel... Az emlékezet helyei Kolozsváron (1440–2012)*. Adattár. Kvár, 2012. 372.

⁸ Begegnungs- und Kulturzentrum Friedrich Teutsch der Evangelischen Kirche A. B. in Rumänien (a továbbiakban BKFT EKR). Kirchenmatrikel siebenbürgisch-sächsischer Gemeinden. Sign. 248.

⁹ Fazekas Zsolt Kolozsvár-belvárosi parókus lelkész írásbeli közlése (Cluj-Napoca, 2015. február 24.)

¹⁰ Kristóf: *i. m.* 59; Lukinich: *i. m.* 550; Tavasz Sándor: *A két Apafi fejedelem*. Kvár 1943. 15. etc.

¹¹ Török: *i. m.* 54.

¹² Bethlen Katalin temetéseiről lásd Entz–Kovács: *i. m.* 29–30; Lukinich: *i. m.* 550; Sas: *i. m.* 27; Szádeczky: *i. m.* 1909. 195–196; Tavasz: *i. m.* 15; Török Bertalan: *II. Apafi Mihály özvegye, gróf Bethlen Kata halála*. Erdélyi Múzeum 1910. 54–55.; V. M.: *i. m.* 587–588. etc.

¹³ Helyesebben: 168.

¹⁴ Helyesebben: 1725.

¹⁵ Entz–Kovács: *i. m.* 89; Jakab: *i. m.* 372.

¹⁶ BKFT EKR. Kirchenmatrikel siebenbürgisch-sächsischer Gemeinden. Sign. 248.

¹⁷ Fazekas Zsolt Kolozsvár-belvárosi parókus lelképásztor írásbeli közlése (Cluj-Napoca, 2015. február 24.)

Bethlen Miklós halála és temetése

Egyes irodalmi források szerint gróf Bethlen Miklós volt erdélyi kancellár Bécsben, 1716. október 27-én hunyt el.¹⁸ Mások viszont azt állítják, hogy Bethlen 1716. október 17-én távozott az élők sorából.¹⁹ És hogy melyik a kettő közül a helytálló időpont, arra a legautentikusabb nyomtatott forrás a korabeli – háromnaponta megjelenő – újság, a Wienerisches Diarium, melynek 1716. október 28-i számában azt olvashatjuk, hogy „*Titl. Herr Graf Niclas de Bethlen / gewest-Siebenbürgischer Canzler / und der Gespannschaft Marmaros Ober-Gespann / alt 75. Jahr.*”²⁰ Tehát gróf Bethlen Miklós volt erdélyi kancellár és máramarosi főispán halála közvetlenül 1716. október 28-a előtt és így valószínűleg 1716. október 27-én következett be.

Halála után Bethlen Miklós holttestét – mint azt Lukinich Imrének, a Bethlen család történetéről írt monográfiájából megtudhatjuk – Bécsben, 1716. november 2-án helyezték örök nyugalomra.²¹ Síremléke – ha egyáltalán készült is ilyen – azonban ma már nem található meg az osztrák fővárosban.

II. Apafi Mihály, Bethlen Katalin és Bethlen Miklós halálának bécsi anyakönyvi forrásai

Mivel mind II. Apafi Mihály, mind Bethlen Katalin, mind gróf Bethlen Miklós református vallású volt, a két legrégebbi bécsi protestáns egyházközség, a belvárosi evangélikus lelkészség (Evangelische Pfarrgemeinde A. B. Wien-Innere Stadt) és belvárosi református parókia (Evangelisch-Reformierte Pfarrgemeinde H. B. Wien-Innere Stadt) anyakönyveit próbáltam felkutatni. Kiderült azonban, hogy ezeket az egyházközségeket csak 1781-ben alapították, így figyelmem a római katolikus plébániák felé fordult. Nehézséget okozott azonban, hogy a 18. század elején Bécs belvárosában, azaz a „Ringen” belül négy római katolikus egyházközség (Hofburgpfarre, Pfarre St. Michael, Dom- und Metropolitanpfarre St. Stephan, Pfarre Unsere Liebe Frau zu den Schotten) és további négy, saját anyakönyvekkel rendelkező kórház, illetve templom (Bürgerspital, Hofspital, Armenhaus, Kirche Maria am Gestade) működött. A külvárosában, azaz a „Gürtelen” belül pedig további négy plébánia, illetve kórház (Pfarre Gumpendorf, Pfarre St. Leopold, Pfarre St. Ulrich, Spital St. Marx) vezetett matrikulákat.²² Tudjuk azonban, hogy II. Apafi Mihálynak saját háza volt Bécsben, mégpedig az 1698-ban épült és 1897-ben lebontott „Mehlgrube”, melynek helyén, az I. kerületi Kärtner Strasse 22. szám alatt napjainkban a Hotel Ambassador működik.²³ Ezen okból kiindulva tehát a belvárosi plébániák matrikuláival kezdtem el a kutatást. És igazam lett, mivel végül a bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltárban (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) rátaláltam az Apafi-házaspár és Bethlen gróf eredeti halotti és temetési anyakönyvi bejegyzéseire.

¹⁸ Heckenast: *i. m.* 66; Lukinich: *i. m.* 449. etc.

¹⁹ Markó: *i. m.* 423.; ÚMÉL. 715. etc.

²⁰ WD, 1716. 1382. sz. 8.

²¹ Lukinich: *i. m.* 450.

²² <http://www.familia-austria.at/index.php/de/forschung-und-service/netzrecherche/132-beitraege/763-matrikenverzeichnisse>.

²³ Juhász László: *Bécs magyar emlékei*. Bp. 1993. 92–93.

II. Apafi Mihály halotti és temetési anyakönyvi bejegyzései

A bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltár (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) őrizetében található, német nyelvű halotti matrikula adatai szerint méltóságos Apafi Mihály úr, a Szent Római Birodalom hercegürének a földi maradványait 1713. február 8-án szállították el Erdélybe.²⁴ (Lásd 1. sz. dok.)

Az ugyancsak a bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltárban (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) található, német nyelvű temetési anyakönyvi bejegyzésben pedig az áll, hogy 1713. február 8-án szállították el Erdélybe a 35 éves, lutheránus (evangélikus)²⁵ vallású, tüdőbaj következtében elhunyt Apafi Mihálynak, a Szent Római Birodalom hercegének a testét. Bár Apafit nem Bécsben temették el, ennek ellenére mégis voltak „temetési költségek”, melyek összesen 71 forint 26 krajcárt tettek ki. A kiadások tételes felsorolásából pedig megtudhatjuk, hogy a főszékesegyházi kanonok és a plébániai lelkész urak, a zenész (nyilván az orgonista), a templomszolga és a hat koporsóvivő is kapott anyagi juttatást. De fizetni kellett a ravatalért, a koporsóért, a szemfedőért, a két lóért és a csiért is.²⁶ (Lásd 2. sz. dok.)

Itt szeretném még megjegyezni, hogy II. Apafi Mihály halálának a pontos ideje halotti, sem a temetési matrikulákban nincs feltüntetve. Ott csupán a temetésnek, pontosabban Apafi földi maradványainak Erdélybe történt elszállításának a napja van megemlítve.

Bethlen Katalin halotti és temetési anyakönyvi bejegyzései

A bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltár (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) őrizetében található, német nyelvű halotti matrikula adatai szerint méltóságos Katalin asszonynak, Apafi Szent Római Birodalmi herceg úr özvegyének a földi maradványait 1725. január 10-én szállították el Erdélybe.²⁷ (Lásd 3. sz. dok.)

Az ugyancsak a bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltárban (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) található, német nyelvű temetési anyakönyvi bejegyzésben pedig az áll, hogy 1725. január 10-én szállították el Erdélybe a 43 éves, lutheránus (evangélikus) vagy kálvinista (református)²⁸ vallású, vízkor következtében elhunyt Apafi Szent Római Birodalmi herceg özvegyének, Bethlen Katalin hercegasszonynak a testét. Bár Bethlen Katalint sem Bécsben temették el, mégis voltak „temetési költségek”, melyek összesen 72 forint 38 krajcárt tettek ki. A kiadások tételes felsorolásából pedig megtudhatjuk, hogy – mint II. Apafi Mihály esetében – a főszékesegyházi kanonok és a plébániai lelkész urak, a zenész (nyilván az orgonista), a templomszolga és a hat koporsóvivő is kapott anyagi

²⁴ Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien (a továbbiakban: AMDStSW). Sterbebuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XVIII. Fol. 236.

²⁵ Helyesebben: kálvinista (református).

²⁶ AMDStSW. Bahrleibuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XLIV. Fol. 32.

²⁷ AMDStSW. Sterbebuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XXa. Fol. 124.

²⁸ Bethlen Katalin református vallású volt.

juttatást. De fizetni kellett a ravatalért, a koporsóért, a szemfedőért, a két lóért és a kocsiórt is.²⁹ (Ld. 4. sz. dok.)

Itt szeretném megjegyezni, hogy Bethlen Katalin halálának a pontos ideje – férjéhez hasonlóan – sem halotti, sem a temetési matrikulákban nincs feltüntetve. Ott csupán a temetésnek, pontosabban Apafiné földi maradványainak Erdélybe történt elszállításnak a napja van megemlítve.

Bethlen Miklós halotti és temetési anyakönyvi bejegyzései

A bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltár (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) őrizetében található, német nyelvű halotti matrikula adatai szerint méltóságos gróf Bethlen Miklós volt erdélyi kancellár földi maradványait 1716. november 2-án – mint ahogy azt Lukinich Imre is írta monográfiájában – temették el az osztrák fővárosban.³⁰ (Lásd 5. sz. dok.)

Az ugyancsak a bécsi Érseki és Szent István Székesegyházi Levéltárban (Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien) található, német nyelvű temetési anyakönyvi bejegyzésben pedig az áll, hogy 1716. november 2-án helyezték végső nyugalomra a 75 éves, lutheránus (evangélikus)³¹ vallású gróf Bethlen Miklós volt erdélyi kancellárt és máramarosi főispánt. A „temetés költségei” összesen 72 forint 38 krajcárt tettek ki. A kiadások tételes felsorolásából pedig megtudhatjuk, hogy – mint II. Apafi Mihály és Bethlen Katalin esetében – a főszékesegyházi kanonok és a plébániai lelkész urak, a zenész (nyilván az orgonista), a templomszolga és a hat koporsóvivő is kapott anyagi juttatást. De fizetni kellett a ravatalért, a koporsóért, a szemfedőért, a két lóért és a kocsiórt is.³² (Lásd 6. sz. dok.)

Itt szeretném megjegyezni, hogy Bethlen Miklós gróf halálának a pontos ideje – akárcsak II. Apafi Mihály és Bethlen Katalin esetében – sem a halotti, sem a temetési matrikulákban nincs feltüntetve. Ott csupán a temetés napja van megemlítve.

DOKUMENTUMOK

1.

Wien, 1713. február 8.

II. Apafi Mihály halotti anyakönyvi bejegyzése

Den: 8 dito [Februar 1713.]

Der durchlauchtig[en] Hochgebohren Fürst und
Herr Herr Michael. Des H[eiligen] R[ömischen] R[eich] Fürst
Apafi: nach Siebenbürgen geführt worden.

²⁹ AMDStSW. Bahrleibuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. L. Fol. 9–10.

³⁰ AMDStSW. Sterbebuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XIX. Fol. 153.

³¹ Helyesebben: kálvinista (református).

³² AMDStSW. Bahrleibuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XLV. Fol. 147.

Grossgleith

6 [Gulden]

Eredeti tiszttázat – német nyelvű – Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien. Sterbebuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XVIII. Fol. 236.

2.

Wien, 1713. február 8.**II. Apafi Mihály temetési anyakönyvi bejegyzése**

[8. Februar 1713.]

Nachtbegr[äbni]ß

Apafi

Luther[i]sch

Der durchlauchtig[en] Hochgebohren Fürst und
Herr Herr Michael. Des H[eiligen] R[ömischen] R[eich] Fürst
Apafi ist in sein Haus auf der Landstr[a]ß[e]
an der Hect[e] Verschie[den] alt[e] 35. Jahr[en] ist
nacher Siebenbürgen geführt worden.

Grossgleith	9 [Gulden] 41 [Kreuzer]
Herrn Canonicis	24 [Gulden]
Herrn Curaten	6 [Gulden]
Pahrturch	8 [Gulden] 30 [Kreuzer]
Musicis	10 [Gulden]
Pahrtücher und Mösner	3 [Gulden]
Kirchendiener	30 [Kreuzer]
6 Pahrstölller	4 [Gulden] 30 [Kreuzer]
Pahr	45 [Kreuzer]
2 Roß[en] und Wagen	4 [Gulden] 30 [Kreuzer]
[Summa]	71 [Gulden] 26 [Kreuzer]

Eredeti tiszttázat – német nyelvű – Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien. Bahrleibbuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XLIV. Fol. 32.

3.

Wien, 1725. január 10.**Bethlen Katalin halotti anyakönyvi bejegyzése**

Den 10 Dito [Januar 1725.]

Die durchlauchtig Hochgebohren und Fr[au]
Fr[au] Catharina. Des H[eiligen] R[ömischen] R[eich] Verwit[ri]bte
Fürstin Apaffi ist in Siebenbürgen
hier in geführt worden.

Grossgleith

6 [Gulden]

*Eredeti tisztazat – német nyelvű – Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan
in Wien. Sterbebuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XXa. Fol. 124.*

4.

Wien, 1725. január 10.**Bethlen Katalin temetési anyakönyvi bejegyzése**

[10. Januar 1725.]

Nachtb[egräbn]iß

Fürst

Apaffin.

Die durchlauchtig hochgebohren
Fürstin und Fr[au] Fr[au] Catharina. Des
H[eiligen] R[ömischen] R[eich] verwit[ri]bte Fürstin Apaffi,
gebohren Bethlenin, ist in Raggen-
felsißen garten auf der Landstraß[e]
an der Wassersucht Verschieden alt
43 Jahr ist in Siebenbürgen hier in
geführt worden. Luther[i]sch
oder Calvin[i]sch

Grossgleith

9 [Gulden] 41 [Kreuzer]

Herrn Canonicis

24 [Gulden]

Herrn Curaten

6 [Gulden]

Pahrturch

8 [Gulden] 30 [Kreuzer]

Pfarrbild

1 [Gulden] 12 [Kreuzer]

Musicis

10 [Gulden]

Pahrtücher und Mösner

3 [Gulden]

Kirchendiener	30 [Kreuzer]
6 Trager mit mäntl	4 [Gulden] 30 [Kreuzer]
Pahr	45 [Kreuzer]
2 pferdt sambt wagen	4 [Gulden] 30 [Kreuzer]
[Summa]	72 [Gulden] 38 [Kreuzer]

Eredeti tisztázat – német nyelvű – Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien. Bahrleibbuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. L. Fol. 9–10.

5.

Wien, 1716. november 2.

Bethlen Miklós halotti anyakönyvi bejegyzése

2. dito [November 1714.]

Der Hochvolgebohren Herr Herr Nicola graf de Bethlen,
gewest Siebenbürgisch[er] Canzler. Luther[i]sch

Grossgleith 6 [Gulden]

Eredeti tisztázat – német nyelvű – Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien. Sterbebuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XIX. Fol. 153.

6.

Wien, 1716. november 2.

Bethlen Miklós temetési anyakönyvi bejegyzése

Den 2. huius [November 1716.]

Nachtb[egräbn]iß
Bethlen

Der Hochvolgebohren Herr Herr Nicola graf
de Bethlen, gewest Siebenbürgisch[er] Canzler
und der Maramarosen gespanschaft Obergespann
alt 75. Jahr[en]. Luther[i]sch

Grossgleith	9 [Gulden] 41 [Kreuzer]
Herrn Canonicis	24 [Gulden]
Herrn Curaten	6 [Gulden]
Pahrturch	8 [Gulden] 30 [Kreuzer]

Pfarrbild	1 [Gulden] 12 [Kreuzer]
Musicis	10 [Gulden]
Phartücher und Mösner	3 [Gulden]
Kirchendiener	30 [Kreuzer]
6 Pahrstölller mit Mäntl	4 [Gulden] 30 [Kreuzer]
Pahr	45 [Kreuzer]
2 Roß[en] und Wagen	4 [Gulden] 30 [Kreuzer]
Summa	72 [Gulden] 38 [Kreuzer]

Eredeti – német nyelvű – tiszttáza Archiv der Metropolitan- und Domkirche zu St. Stephan in Wien. Bahrleihbuch der Dompfarre St. Stephan. Tom. XLV. Fol. 147.

Registry Resources Concerning the Death of Mihály II. Apafi, Katalin Bethlen and Miklós Bethlen

Keywords: Mihály II. Apafi, Katalin Bethlen, Miklós Bethlen, registry resources, Vienna

The life of Mihály II. Apafi, elected prince of Transylvania and of his wife, Katalin Bethlen and Miklós Bethlen are mostly known. They died in Vienna, but nobody has researched until now their death registry resources. So, I tried to find these original documents. My researches were succesful and in my source publication I have the chance to publish their death and funeral registries that can be found in the matriculas of St. Stephan's Cathedral in Vienna (Domkirche zu St. Stephan in Wien).